

seny pontban 6 órakor kezdődik s műsora a következő: 1. Brahms: „Symphonia“ (C-moll) I. Un poco sostenuto. — Allegro. II. Andante sostenuto. III. Un poco allegretto e gracioso. IV. Adagio. Allegro non troppo, ma con brio. Előadja a honvédzenekar. 2. a) Fichtner: „Largo“ b) Saint-Saens: „Rondo capriccioso“ — Hegedűn játssza Daubrawszky Viktor, kíséri a zenekar. 3. Goldmark: „Sakuntala“ nyitány. — Előadja a honvédzenekar.

Legjobb színházi cukorkák Lindenfeld Bertalan Első szegedi cukorkagyárában, Kárász-utca 8. szám alatt kaphatók.

Gerle dr. indítványa a színház bérbeadásáról.

(Saját tudósítónktól.) Abba a színjátékba, amelyet a tanács a színházi szerződés meg-, vagy meg nem hosszabbítása körül játszik, ma egy fölötté komoly, súlyos érvekre és szomorú valóságokra hivatkozó, erőteljes hangú indítvány szült bele, amelynek Gerle Imre dr. törvényhatósági bizottsági tag a szerzője. Gerle ma nyújtotta be indítványát a városhoz. Javasolja benne, hogy Almássy Endre szerződését semmi esetre se hosszabbítsa meg a város további három évre, hanem hirdessen pályázatot. Az indokoknak olyan szoros és törhetetlen láncolatával támogatja ezt az indítványát Gerle, hogy tárgyalása és elfogadása elől ki nem térhet az, aki a színház-ügyet elfogulatlanul és a város érdekeinek nézőpontjából bírálja el.

Nem kívánunk ezen a helyen az indítványnak azzal a részével foglalkozni, amely a színház mai vezetése fölött mond lesújtó kritikát. Szinte elenyésző csekélység ez azok mellett az ujtások mellett, amelyekkel a mai szerencsétlen helyzeten akar Gerle javítani. Megirtuk már, hogy legokosabb, ha ebből a vitából szinte hallgatólágos meg egyezéssel kapcsolja ki mindenki Almássy Endre személyét. Akkor talán találkozhatnak az ellentétes táborban állók és nem lehetetlen, hogy Almássy nagy többséggel kapja meg a szegedi színházat, ha hozzájárul egy olyan szerződéshez, mely egyrészt nem áll a város fejlődésének útjába, másrészt a közönség jogos igényeivel is komolyan számol.

Hiába, az évek előtt csak szunnyadó vágyak, melyeknek mi: egy-két ujságíró voltunk akkor az egyedül való harcosai, egyre erősödnek és ma már nem lehet kitérni a reformok megvalósítása elől. Ilyen reformok Gerle Imre dr. szerint: hogy az ellenszolgáltatások nélkül való helyárfelemlésért kapjon a közönség rekompenciát, hogy a monopóliumot meg kell szüntetni, hogy a színházat bérbe kell adni és hogy a közgyűlés vegye vissza a döntésnek azt a jogát, a melyet egy-két vonatkozásban elég helytelenül a tanácsra ruházott át.

Gerle Imre indítványát indokolásával együtt, tehát egész terjedelmében közöljük.

Tekintetes városi Tanács!

Tisztelettel kérem, hogy következő indítványomat a köztörvényhatósági bizottság januári közgyűlése elé terjeszteni méltóztassék:

Indítványozom, hogy mondja ki a közgyűlés, hogy a városi színházra vonatkozó 1914. évi június hó végén lejáró szerződést további három évre nem hosszabbítja meg, hanem a színháznak 1914. évi július hó 1-től kezdődő három évre leendő bérbeadására pályázatot hirdet; ennek következtében utasítja a közgyűlés a városi Tanácsot, hogy a pályázati feltételeket magában foglaló szerződés tervezetét — az alábbiak figyelembe vételével — a szinügyi és jogügyi bizottság meghallgatásával készítse el s elfogadás végett legsürgősebben mutassa be.

Ez indítvány indokolása a következő:

Szeged város közönsége a városi színház használatára vonatkozólag szerződést kötött Almássy Endre szinigazgató urral 1911. szeptember 1-től 1914. július 1-ig terjedő időre. Ezen szerződés feltételei között az is foglaltatik, hogy a városi Tanács e szerződést, ha a szinigazgató a közönség teljes közmegelegedéseire működik, azt további három évre meghosszabbíthatja.

Szerintem a működő szinigazgató ur eddigi működésével nem váltotta be azt a sok szép hangzatos ígéretet, amely pályázatában foglaltatott s működése nem fűdi a közmegelegedést. De mégis tekintetbe véve azt, hogy minden színházi ciklus ellen voltak és lesznek is mindig többé-kevésbé jogosult panaszok, mégis nem ez a főindoka a pályázat kihirdetésének, hanem az, hogy a most érvényben levő szerződés sérelmes Szeged város közönségére nézve s e sérelmet most már csak egy új pályázat, egy új éra s egy új szerződés keretében lehet úgy megoldani, hogy Szeged város közönsége ne csak a terheket viselje, hanem a szerződésileg biztosított jogokat is élvezze.

A mostani szerződés szerint Szeged városának a színház fentartása évenként közel 80.000 koronájába kerül s ezzel szemben még csak beleszólása sincs a színház ügyeibe, mert összes ebbeli jogait a mostani szerződéssel a városi tanácsra ruházta, melynek bármily sérelmes határozatát, még felebbezés alakjában sem lehet a törvényhatóság színe elé vinni. Hogy ez nem helyes dolog, azt kimutatta a közelmúltban a színházi helyárok felemelésének ügye. A városi tanács 1912-ben egy nyári ülésen, mikor a tanácsosok legnagyobb része nem volt jelen, a szinigazgató kérelmére ötletszerűleg és indokolatlanul felemelte a helyárait. A köz hiába zugolódott, a köztörvényhatósági bizottság hiába semmisítette meg a városi tanács határozatát: a kormányhatóság kimondotta, hogy a város a hivatkozott szerződéssel összes jogait a tanácsra ruházván, míg e szerződés fennáll, Szeged város közönségének a színházi ügyekbe beleszólása nincs. És e helyárfelemlésben főként az volt a sérelem, hogy az minden ellenszolgáltatás nélkül történt, holott a magasabb helyárakért a közönség magasabb igényekkel léphetett volna fel s bizonyára eredménnyel, ha ez ügyet a közgyűlés, tehát a közvetlenül érdekelt polgárság intézi el.

A pályázati ígéretek között magas színvonalu operai előadások, a zenei élet fejlesztése, magyar irány s a népszinmű kultusza lett határozottan ígérve, azonban mindez a szerződésbe kötelező formában nem jött bele, mert a szerződés azon fejezete, hogy a szinigazgató: „Köteles népszinműveket, operetteket és operákat előadni“ közzel meg nem fogható határozatlanság. Így a mostani szerződés még csak jogot sem ad a város közön-

ségének, hogy ez ígéretek beváltását és illetve a hozott nagy áldozatokért számbavehető ellenszolgáltatást követeljen.

Továbbá jelen szerződés és a fennálló szabályrendeletek mintegy monopóliumot adnak a szinigazgatónak a szinművészeti előadásokra. Szeged 125.000 lakosa ez idő szerint hatósági intézkedéssel tereltetik be a színház látogatására. Más ily intézmény felállítása tilos lévén, a közönség, a mostani színházi vezetőség bármily nivótlan előadását kénytelen bevenni, mert más választása nincs s elvégre színházba járni kell. Szeged van már oly nagy város, hogy megtölthetne két, akár több, különböző irányu színházat. Létesülne is — a mozgalmakból ítélve — több ily intézmény, ha annak a mostani szerződés és a szabályrendeletek gátat nem vetnének. Ez visszafejlődésre vezet.

A színház a mai napon már nálunk sem nemzeti kérdés, sem kulturiskola, hanem szórakozó hely és a szinigazgatóra nézve jó, vagy rossz, de rendszerint igen jó üzlet. Ezt monopólizálni nem lehet.

Mindezen a visszás állapotokon segítené egy új pályázat s egy új, jó, a közönség érdekeit is óvó színházi szerződés.

Ezért kell új pályázat és új szerződési feltételek. E pályázat keretében módjában lesz a mostani szinigazgató urnak is pályázatát beadni s Szeged város közönsége bizonyára nem fog elzárkózni az elől, ha az a közérdeknek megfelelő lesz s a szolgáltatásokkal szemben megkapja az ellenszolgáltatásokat is.

Az ily pályázat mindig új erőket, új eszméket hoz felszínre s mindig haladást jelent.

A pályázat kiírása azért sürgős, mert a vidéki nagyobb színházak pályázatai most járnak le s még most módunkban van eredményes pályázatot hirdetni, míg később, mikor a számbavehető igazgatók elhelyezkedtek, egy meghirdetett pályázat előrelátható eredménytelenségre fog vezetni.

A kötetendő új szerződésnek legalább a következő feltételeket kell tartalmaznia.

1. A színház bérbeadandó. A színház bérbeadásának feltételeinél érvényesülhetnek azok a támogatások, melyekkel Szeged város a bérlő igazgatót támogatni akarja.

2. A kötetendő szerződés ne zárja ki egy új színház, vagy más hasonló intézmény létesítését.

3. Szinigazgató köteleztessék 12 operát műsoron tartani s évenként legalább még két újat betanítani s előadatni. Tartozik oly énekes személyzetet tartani, mely e feladatot viszonyainkhoz képest közmegelegedéssel megoldhatja.

5. A színház ügyeiben a várost illető jogokat a tanács gyakorolja, de határozatait a bizottsági tagok által a közgyűléshez megfelelőbevezethetők.

6. Helyárfelemlés kérdésében a közgyűlés határoz.

Ez a legkevesebb, amit Szeged város közönsége a színházért hozott jelentős áldozatokkal szemben megkívánhat. Tisztelettel: Gerle Imre dr.

Ki lesz az Albán fejedelem? A Fiuméban megjelenő *Bilancia* című lap, amelynek balkáni összeköttetései ismeretesek, mai számában érdekes hírt közöl. Azt írja, hogy előkelő albán politikusok köréből vett értesülése szerint Bonaparte Napoleon Lajos herceg lesz Albánia fejedelme. Azért esett reá a választás — írja a lap, — mert tizenhét esztendő telt el szlávok között, amellyel ismeri a Balkánt, ő a legsemlegesebb valamennyi eddig emlegetett jelölt között, Bonaparte Napoleon Lajos ugyyszólván egyet-

CSILLÁROK

legszebbéslegmodernebb kivitelben
Braun Viktornál
Szeged, Vár-utca 7. szám.
Telefon 77-11 Telefon 11-77
A legkedvezőbb fizetési feltételek